
SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2017

ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK

ALPARC	Alpska sústava chránených území	CHN	Chránené nerasty
BMI	Index telesnej hmotnosti (Body Mass Index)	CHS	Chránený strom
BR	Biosférická rezervácia	CHSK	Chemická spotreba kyslíka
BRKO	Biologicky rozložiteľné komunálne odpady	CHSK	Chránené skameneliny
BSK5	Biochemická spotreba kyslíka - päťdňová	CHÚ	Chránené územie
CBI	Indikátory mestskej biodiverzity (City Biodiversity Indicators)	CHVÚ	Chránené vtáčie územia
CBP	Celkový bežný prírastok	CHZJD	Chemické závody Juraja Dimitrova
CITES	Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín	IEP	Inštitút environmentálnej politiky
CNG	Stlačený zemný plyn	IPE	Indikátor priemernej expozície
CNPA	Karpatská sústava chránených území	IS	Informačné stredisko
COP	Konferencia strán dohovoru	ISEZ	Informačný systém environmentálnych záťaží
CR	Kriticky ohrozený druh rastlín, príp. živočíchov	JKS	Jarný kmeňový stav zveri
CWI	Karpatská iniciatíva pre mokrade	KES	Konečná energetická spotreba
ČMS	Čiastkový monitorovací systém	KIMS	Komplexný informačný a monitorovací systém ŠOP SR
ČMS GF	Čiastkový monitorovací systém - Geologické faktory	KO	Komunálny odpad
ČOV	Čistiareň odpadových vôd	KP	Kultúrna pamiatka
ČR	Česká republika	LH	Lesné hospodárstvo
DMC	Domáca materiálová spotreba	LOU	Lesy osobitného určenia
DMH	Dolná medza pre hodnotenie	LP	Lesné pozemky
DMI	Priamy domáci materiálový vstup	LPG	Skvapalnený propán-bután
DE	Degradované ekosystémy	LŠV	Látky škodiace vodám
EDoK	Európsky dohovor o krajine	LULUCF	Využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (Land use-Land use change and forestry)
EEA	Európska Environmentálna Agentúra	MaB	Program UNESCO „Človek a biosféra“
EGN	Sieť európskych geoparkov	MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby SR
EK	Európska komisia	MHD	Mestská hromadná doprava
EN	Energetická náročnosť	MCHÚ	Maloplošné chránené územie
EN	Ohrozený druh rastlín, príp. živočíchov	MK SR	Ministerstvo kultúry SR
ES	Ekosystémové služby	MO SR	Ministerstvo obrany SR
ES	Európske spoločenstvo	MPR	Mestská pamiatková rezervácia
EÚ	Európska únia	MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
EV	Európsky význam	MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
EZ	Environmentálne záťaž	MZV	Mimoriadne zhoršenie vôd
FAO	Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo	MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
FSC	Medzinárodný neziskový certifikačný systém (Forest Stewardship Council)	NACE	Štatistická klasifikácia ekonomických činností
GFRA	Globálne hodnotenie lesných zdrojov	NAPANT	Národný park Nízke Tatry
GGN	Sieť globálnych geoparkov UNESCO	NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
HBÚ	Hlavný banský úrad	NEHAP	Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky
HDP	Hrubý domáci produkt	NGCH	Náučný geologický chodník
HDS	Hrubá domáca spotreba energie	NCH	Náučný chodník
HL	Hospodárske lesy	NIML	Národná inventarizácia a monitoring lesov
CHKO	Chránená krajinná oblasť	NKP	Národná kultúrna pamiatka
CHKP	Chránený krajinný prvok	NL	Náučná lokalita
CHA	Chránený areál	NL	Nerozpustené látky
		NLC	Národné lesnícke centrum

NMVOC	Nemetánové prchavé organické zlúčeniny	PÚ SR	Pamiatkový ústav SR
NO	Nebezpečný odpad	REACH	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok
NP	Národný park	RL	Ramsarská lokalita
NPPC – VÚPOP	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy	RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva
NPPC – VÚRV	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav rastlinnej výroby	SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
NPP	Národná prírodná pamiatka	SBSTTA	Poradný orgán dohovoru (o biologickej diverzite) pre vedecké, odborné a technické záležitosti
NPR	Národná prírodná rezervácia	SD	Svetové dedičstvo
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky	SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
O	Ostatný odpad	SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia
OAR	Objemová aktivita radónu	SR	Slovenská republika
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj	SVP	Slovenský vodohospodársky podnik
OOEZ	Odpad z elektrických a elektronických zariadení	ŠGÚDŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
OH	Odpadové hospodárstvo	ŠOP SR	Štátna ochrana prírody SR
OL	Ochranné lesy	ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu	ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa SR
OP	Ochranné pásmo	ŠZD	Štátny zdravotný dozor
OPKŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia (2014 – 2020)	TANAP	Tatranský národný park
OPŽP	Operačný program Životné prostredie (2007 – 2013)	TKO	Tuhý komunálny odpad
OSN	Organizácia Spojených národov	ŤK	Ťažké kovy
OÚ	Okresný úrad	TML	Trvalá monitorovacia lokalita
OZE	Obnoviteľné zdroje energie	TZCH	Turisticky značený chodník
PAH (BaP)	Polyaromatické uhľovodíky (benzo(a)pyrén)	UNEP – WCMC	Program OSN pre životné prostredie - Svetové monitorovacie centrum ochrany prírody (UN Environment World Conservation Monitoring Centre)
PCB	Polychlórované bifenyly	UNESCO	Organizácia OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru
PCDD/PCDF	Polychlórované dibenzodioxíny/Polychlórované dibenzofurány (dioxíny/furány)	ÚEV	Územia európskeho významu (prip. SKÚEV)
PEFC	Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém	ÚGKK SR	Úrad geodézie, kartografie a katastra SR
PES	Primárna energetická spotreba	ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
PEZ	Primárne energetické zdroje	ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva SR
PIENAP	Pieninský národný park	V4	Vyšehradská skupina (Vyšehradská štvorka) – spoločenstvo štyroch stredoeurópskych štátov: Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska
PM_{10 (2,5)}	Tuhé častice s priemerom od 2,5 do 10 µm (alebo menším ako 2,5 µm)	VaK	Vodárne a kanalizácie
PO	Pamiatkový objekt	VU	Zraniteľný druh (rastlín, prip. živočíchov)
POD	Program obnovy dediny	VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva
POPs	Perzistentné organické látky	WHO	Svetová zdravotnícka organizácia OSN (World Health Organization)
PP	Prírodná pamiatka	Z. z.	Zbierka zákonov
PR	Prírodná rezervácia	ŽP	Životné prostredie
PPVO SR	Program predchádzania vzniku odpadu SR		
PRLA	Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry		
PS	Program starostlivosti		

OBSAH

PREDSLOV	03	MATERIÁLOVÉ TOKY A ODPADY	142
ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SLOVENSKEJ REPUBLIKE	05	Materiálová náročnosť hospodárstva	142
SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	07	Odpady	144
ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA	17	ZMENA KLÍMY	153
Ovzdušie	17	Kľúčové otázky a kľúčové zistenia	153
Voda	39	Ochrana klímy/zmierňovanie zmeny klímy	153
Horniny	59	Prejavy zmeny klímy a adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy	159
Pôda	63	ENVIRONMENTÁLNA EKONOMIKA	169
Biodiverzita	67	Kľúčové otázky a kľúčové zistenia	169
OCHRANA, TVORBA A MANAŽMENT KRAJINY	85	Národné výdavky na ochranu životného prostredia	169
Starostlivosť o mestské a vidiecke životné prostredie	85	Environmentálne náklady a výnosy za podniky a obce	170
Pamiatkový fond	89	Environmentálny fond	171
Svetové dedičstvo	91	Operačný program	173
Geoparky	93	Kvalita životného prostredia	173
Environmentálne záťaž	94	Vybrané ekonomické nástroje environmentálnej politiky	176
VPLYV HOSPODÁRSKÝCH ODVETVÍ NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	96	ZDRAVIE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	183
Priemysel	96	Strategický a koncepčný rámec na medzinárodnej a národnej úrovni	183
Ťažba nerastných surovín	103	Vybrané demografické ukazovatele a ukazovatele zdravia obyvateľstva SR	184
Energetika	106	Zhodnotenie vybraných oblastí a faktorov životného prostredia vo vzťahu k zdraviu obyvateľstva	188
Doprava	113	ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK	216
Poľnohospodárstvo	120		
Lesné hospodárstvo	125		
Rekreácia a cestovný ruch	135		

ZOZNAM FOTOGRAFIÍ

Foto obálka: Tomáš Šereda – TT Studio, s.r.o.

Fotografie: archív DMC, s.r.o., Katalóg vybraných adaptačných opatrení, SAŽP 2018